

Barnevern Are Karlsen, konstituert barnevernleder, Tønsberg kommune

Et moderne barnevern

■ Barnevernet ofte utsatt for kritikk. Av og til gjør de for lite, andre ganger for mye. Sannsynligvis er noe av kritikken uberettiget, mens noe av den er berettiget. I mange tilfeller løser barnevernet vanskelige oppgaver på en god måte, men de har også et potensial for forbedring. I dette innlegget peker jeg på fem områder som bør kjennetegne et moderne barnevern.

Det første kjennetegnet er at barnevernet har et positivt syn på familiene de møter. Utgangspunktet bør være å lete etter styrker som familiene kan bygge videre på. Med riktig veiledning og hjelp vil mange familier settes i stand til å håndtere utfordringene de står ovenfor. Hvis utgangspunktet er å lete etter mangler og svakheter, ender vi ofte opp med mer inngripende tiltak, som institusjonsplasseringer og omsorgsovertagelser.

Det andre kjennetegnet er at barnevernet er gode på forebygging og tidlig innsats. For å lykkes med det må de gjøre flere ting. Kommunene må prioritere riktig, slik at midler til forebygging og tidlig innsats blir tilgjengelige. Umiddelbart etter at en melding er mottatt, bør behovet for hjelp vurderes, og endrende tiltak igangsettes. Dette kan skje parallelt med eventuelle videre undersøkelser. Ingenting er bedre enn om de raskt får til positive endringer, som gjør at familiene kan håndtere utfordringene selv.

Et tredje kjennetegn er at barnevernet forholder seg til forskningsbasert kunnskap. Dokumentert viten må være styrende når barnevernet bygger opp tiltak. Personlige preferanser, interesser, ideologi eller lignende skal ikke styre utviklingen. Vi bør i minst mulig grad tilby utsatte barn og familier tiltak med ukjent virkning.

Det fjerde kjennetegnet er et samarbeidende barnevern. Dette innebærer et barnevern som samarbeider godt, både med barna, familiene og andre som ønsker å bidra til barns beste. For å lykkes med dette er det avgjørende at de ansatte evner å etablere gode relasjoner, både til de som skal hjelpes og til samarbeidspartnere. En kommunal barnevernstjeneste kan ikke alene håndtere utfor-

dringene barn i kommunen har. Viktige samarbeidspartnere er frivillige organisasjoner, helsestasjoner, barnehager, skoler, pedagogisk psykologiske tjenester, avlastningstiltak, barne- og ungdomspsykiatri, med flere. Et godt samarbeid må være preget av gjensidig tillit og tiltro til at andre utfører det de skal på gode måter. Partene som samarbeider må bygge hverandre opp gjennom konstruktiv samhandling og positiv omtale av hverandre.

Det siste kjennetegnet er at barnevernet er preget av åpenhet og tillit. Et åpent barnevern er lett tilgjengelig, ikke et barnevern som er gjemt bak lukkede dører. Barnevernet bør vise seg fram på arenaer hvor barn og familier ferdes. Barnevernet skal være et sted hvor både foreldre og fagfolk kan komme for å drøfte spørsmål de har om barn. Både innbyggere og fagfolk må vite hvordan de på en enkel måte kan komme i kontakt med barnevernet. Når noen banker på barnevernets dør, må de bli møtt av noen som har tid til å snakke med dem. De bør ikke vente til avisa ringer for å snakke om en negativ sak, men heller være de som setter agendaen i diskusjoner om barns oppvekstmiljø. De må også være flinke til å bruke et enkelt og lett forståelig språk. Bruk av faguttrykk og paragrafer kan av og til være hensiktsmessig, men i mange tilfeller bidrar det ikke til åpenhet og tillit.

Et barnevern som har disse kjennetegnene vil ofte gjøre en veldig god jobb. De har tillit i befolkningen og gir barn virkningsfull hjelp på et tidlig tidspunkt.

Det er også positivt at et faglig sterkt barnevern ikke trenger å koste mer enn et barnevern uten disse kjennetegnene. Ofte er et faglig godt barnevern billigere enn et faglig dårlig barnevern. Eksempelvis er det både menneskelig og samfunnsøkonomisk fordelaktig å tilby virkningsfull hjelp i hjemmet på et tidlig tidspunkt, framfor å vente på behovet for dyrere og mer inngripende tiltak. ■

” Barnevernet bør også være en aktiv aktør i den lokale pressen.